

Östarps Gästgivaregård

"Mat & dryck i sagolik skånsk miljö"

Historik

Gästgivaregård - observera utan "e" - (på bred skånska: jäschi 'vargår') är en gård där en resande äger rätt att, mot betalning, erhålla förutom skjuts- härbärke och förplägnad.

Redan på 1200-talet uppmärksammade de styrande vilka svårigheter som var förknippade med att företaga resor genom landet. De resande krävde inte så sällan mat och husrum hos lantbefolkningen, och detta i sin tur födde naturligtvis oginhet bland denna, som, ofta med våld, tvingades inhysa "gästerna". Kanske åberopade dessa den sed från forna tider, som berättigade vägförare - framför allt högre ämbetsmän eller militärer - att taga in för natten och njuta förplägnad - ursprungligen utan ersättning - s k gästning. Denna urartade "våldgästning" förbjöds i lag omkring 1280, och det påbjöds att det i varje by skulle tillsättas en s k rättare som mot betalning skulle anskaffa mat och husrum åt resande.

Bestämmelserna förbättrades och byggdes på efter hand, och under Kung Erik XIV:s regering föreskrevs (1560) uttryckligen att det utefter allmänna vägar, till de resandes bekvämlighet, skulle inrättas tavernor (vårdshus), och i 1636 års gästgiveriordning lämnades rättigheter åt envar att - "under åtnjutande av åtskilliga förmåner"- inrätta gästgiverier på varannan mil utefter allmän "stråkväg". Där föreskrevs bl a också att det skulle finnas en våning för adel, en för annat hederligt folk samt en för "gement sällskap". Bestämmelserna om gästgiverier upphörde 1933.

Östarps Gästgivaregård, som är mittstation mellan Lund och Ystad, hör i nuvarande skick inte till de allra äldsta av gästgivaregårdar. Den invigdes den 24 augusti 1924 av hertigen av Skåne, sedermera Kung Gustav VI Adolf, och kom till på så sätt att ett gammalt gästgiveri utefter stora landsvägen flyttades hit och byggdes om som en kopia av Kalinan - ett annat gästgiveri beläget vid Lundavägen i Arlov. Arrendatorn de första femton åren var en faster till den inte okände Sten Broman. Hon fick en "flygande start". Under invigningen 1924 tjänades fem årsarrenden in enbart på öl och vattenförsäljningen! Under beredskapstiden tjänade gården som militärförläggning.

Den 1 maj 1946 återinvigdes Östarps Gästgivaregård, då nuvarande ägaren - familjen Vollmer - övertog den. Gästgivaregården, och några andra byggnader med tillhörande mark i dess omgivelningar, också de av kulturhistoriskt värde - t ex Stubbornöllan från 1700-talet - utgör friluftsmuséet "Kulturens Östarp" som är en filial till Kulturen i Lund.

1952 eldhärjades gården svårt, men gästgivar'n - Bertil Vollmer - lyckades med gästers bistånd rädda en hel del värdesaker, bl a en gammal bonad av oskattbart värde. Sämre gick det för ett mycket dyrbart tennstop som smälte ner av värmen från branden och slöt sig kring en ettöring. Tennklumpen med ingjuten kopparslant finns bevarad i gårdens samlingar. Gården återuppbyggdes samma år och målades då på samma sätt som originalet från 1924.